

שימוש טקטי בעשן

בתיאורי קרבות־תוניסיה נתבלט השימוש הרב של המגקים — שלנו ושל האויב — במסך־עשן, הן לצורך התקפה והן להגנה. מענינות השימות שהופעלו, אם כי לעתים הן קשות־לתפיסה בעיני אדם שענייני המלחמה זרים לו.

בקרבות אלה השתמשו כל החיילות, מהאיריה ועד לחיל־הרגלים, בעשן „מלאכותי“. מטוסים מטילים פצצות־עשן להסתרת תנועת הנייסות הידידותיים או לשם הטעת האויב ולשם סימוני כלי־היריה אשר לו, האנטי־מטוסים והאחרים; וכן יכולים הם לרסס עשן ליצירת ענני־חיפוי סביב כוחות יבשה או רכוזי צי, בעזרת מכשירי ריסוס בדומה לאלה הנהוגים ב„כתיבה“* על פני השמים; הארטילריה יורה פגזי עשן ליצירת מסך־מגן נע, מלפני חיל־הרגלים המתקדם; ואילו חיל־הרגלים עצמו יכול אף הוא לסייע ולהעיב את הערפל באמצעות פצצות עשן ממרגמותיו הוא**.

ואשר לחיל־המגקים הרי אלה נעים כה מהר, עד שיש גם להם מגמות מקטיות, ודרכים מיוחדות לשימוש בעשן. הם משתמשים או במרגמות, המחוברות לרפנותיהם, והיורות פצצות־עשן (לכמה מטוני המגקים הגדולים יש שתי מרגמות כאלה) או בשפופרות הדומות לאותם מכשירי־האווירונים ל„כתיבה“ על פני השמים אשר כבר הוזכרו קודם, בשביל השלת מסכים בקירבתם הם.

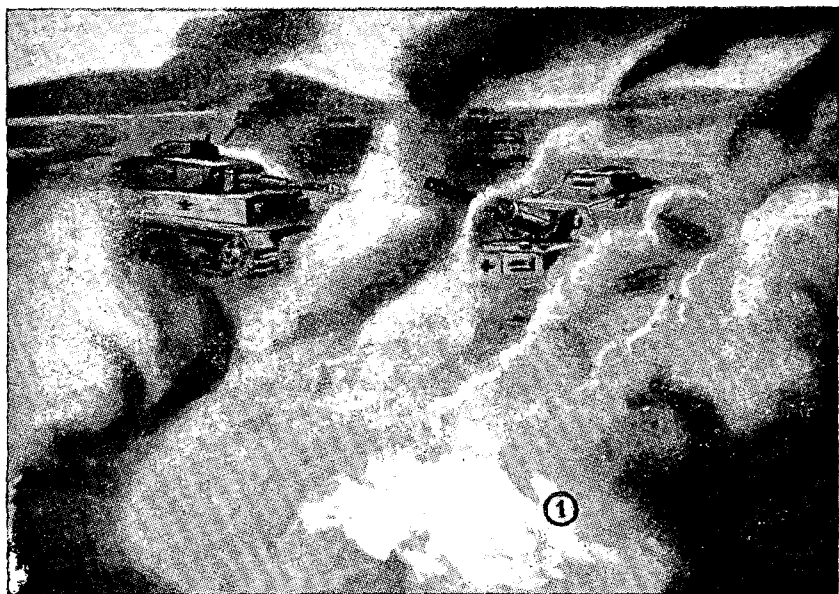
הפצצות שונות בתיצוניותן אך כמעט מפצצות המעונות ה. נ. מ., ואף הן מהפוצצות עם פגיעה בקרקע, אך במקום לגרום לזעזוע־התפוצצות באויר, מפוזרות הן כמות עצומה של חלקיקים זעזעריים, היוצרים, בהתאם לכוחו של הרוח, דבר הדומה לענן, או רק לערפלים קלים ונודדים. בדרך כלל אין הפצצה מפרישה אדים קטעה־קטעה, אם היא מופלת במקום נפילתה. כי למעשה מתפוררת היא בהתפוצצות, והחיטיקליים אשר בה ניצתים מיד; הם מפיקים עשן במהירות, ו„גרעין“ העשן הראשוני, מתפשט בזריזות.

שפופרות־העשן של המגקים, סאידיך גיסא, מפיקות זרם בלתי פוסק של ערפל מלאכותי, המקביל ודומה לזה הנהוג בכתיבה־כאדים על פני השמים (אך, יושם לב לכך כי אינו דומה לזה של אניות המלחמה, המיצרות את העשן בתנורי הן). החיטיקליים בהם משתמשים במיצי־העשן שבכל המגקים הם טיטניום ארבע־כלורי (Titanium-Tetrachloride) וזרתן לבן, וכשפוגע בהם ניצוץ הם גדלקים ויוצרים את אותם החלקיקים הזעירים. למעשה כבד העשן מן האויר, אך הוא טרחף זמן ניכר היות וחלקיקיו מפורים במאוד.

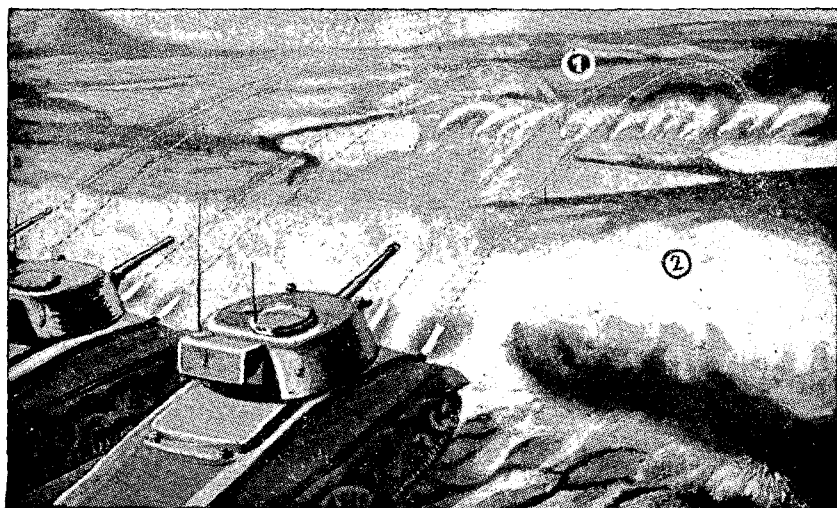
* של מידעות־פירסומה; מקובל ביותר באמריקה. — המער.

** כמובן, יכולים גם הארטילריה וגם הרגלים להשתמש באמצעי־ההעשנה שלהם לא רק למרישת מסכי־חיפוי אלא גם להטלת ערפל־סימוני על עמדות האויב עצמו. לשם שיבוש ארגונו הכללי והקטנת דיוק אשיו.

בחיל־הרגלים הבריטי, נוסף על המרגמות בנות שנים ושלושה אינץ', הונתה עכשיו המרגמה הגדולה בת 4.2 אינץ', אשר לה צפוי אותו תפקיד עיקרי בהטלת ערפלים טקטיים שאותו ממלאת כבר בצבא ארצה־ב המרגמה (הקרויה „חימת“) בת אותו הקליבר עצמו. נוסף על כך נושאים אתם הרגלים, כידוע, בין רימוני־היד אשר להם, גם רימוני־העשנה. — המער.

התפוצצות פגז-עשן לפני הסנקים של האיב

1. התפוצצות פצצות-עשן שהוטלו ממרגמות-הסנקים ; 2. הסרת עשן רציפה מצינורות הסנקים

אבל לשם מה למגנים שתי דרכים להמלט עשן? את התשובה יש למצוא בדרכים המקטיות השונות של השימוש בעשן ע"י רכבי-קרב. מצד אחד יחנן כי ירצו להסתיר את עצמם, ומאידך ניסא אפשר וכוונתם תהיה לסמא את האויב. נניח כי נוגדה של מגנים יוצאה אל שדה פתוח ושם מפחיע אותה ריכוז חזק, שהוסתר הושב, של מגנים ותותחים של האויב. אנשי המגנים רואים, כי נכנסו בהסת הדעת לחוך מלכותה, וכי הם מהיום מטרה מצוינת, ואז מפיקים הם עשן, כמהירות ובכמות המכסימליות, בהשתמשם לכך בשמופיות העשן. אכן, עצם נוכחותו של העשן מגלה לאויב בקירוב את מקום המצאם; אך משהופל — שוב אין המגנים נראים לו כיהידיים, כמטרות לקליעה מדויקת.

אח השימוש בפצצות-עשן מהמרגמות אפשר להסביר ע"י דוגמה אחרת. נניח כי כותמגנים חוקף עמדה אויבת, ורוצה לאנפה ע"י תנועת-אפהעה לאחד הצדדים. העמדה מצוידת בשפע תותחים אנטי-מגניים נושאי-סכנה.

במקרה כזה המגנים מפילים פצצות עשן מרגמותיהם, כדי ליצור מסך-עשן מלאכותי לפני עמדת האויב, ובחסותו של המסך מבצעים הם את תנועת האיגוף המפתיעה. העשן מונע בעד חותחני האויב לראות את כיוון חנועת המגנים, וכך נמנעת מהם היכולת להתערב. ועוד מספר מלים על מרגמות-העשן אשר למגנים. במלחמה זו השתמשו לפחות בשני טיפוסים של מרגמות-עשן. האחד הוא כלי המחובר לפגז מבחוק, והוא נמען דרך פי-הקנה, כמרגמות-הרגלים הרגילות, ומפיל פצצות-עשן למרחק 200—300 יארד. למרגמה זו יש מנרעת, איש-המגן היורה צריך לצאת החוצה לפענה. הטיפוס השני הוא מרגמה בעלת קליבר של 2 אינץ', הנפעלת דרך בית הבליעה, יורה פצצת-עשן קטנה למרחק 700—800 יארד. אפשר לירות בה מתוך המגן כשפי-הקנה נשקף מתוך אשנב מיוחד. טיפוס זה הוכיח את יעילותו. נוסף על כלי נשק קטנים אלה יש וחלק מהמגנים מצוידים גם במרגמת-עשן בעלת קליבר גדול להמלט מסכי-חיפוי בהיקף ניכר. מרגמה מיוחדת למגנים, בעלת סלילים, עם קליבר העולה במקצת על 4 אינץ', יש לה טווח של 2000 יארד. מושב כי מגן אחד מתוך ארבעה או חמשה ישא מרגמה בעלת קליבר גדול.

ברינגטן. א. ה. וייט

ה ע ש ן ב ה ג נ ה

אם הפגז לקלוע למטרה — עליך לראותה. להפצצת-ריוק, כמו לצלפות, ררושה ראייה ברורה של המטרה. עקב זאת שאפים אנו למנוע מן-האויב את ראיית מפעלינו החיוניים על ידי שאנו מכסים אותם במסכי עשן. תשעה ימים מתוך עשרה אפשר להפריח ענני-עשן נרחבים, הנותנים בידנו שריון-שלי-ערפל נגד הפצצת-ריוק של האויב. פלוגות מפריחי-עשן-חימי, מצוידות במייצרי-עשן מיכניים חדשים, פעלו בצפון-אפריקה ובסיציליה והוכיחו, ללא-ערעור, שהמלט מסכי העשן על שטח גדול יש בה כדי מתן הננה יעילה נגד מפציצים כבדים ולסלק כל אפשרות של הפצצות צלילה והפצצות-טורפדו. כי הרי שוב אותה המעשיה: אם ראייה אין — פגיעה מנין?